

KUMLAN

Informationsblad för Kumla kommun

Årgång 39 Nr 4/2007

Konst på Hög 10 år

Sid 4-5

Vill du vara med och påverka?

Sid 8

Stor sorteringsguide

Sid 11-14

Fågel, fisk eller mitt i mellan

När man planerar inför framtiden så är det i mångt och mycket ett antagande eller en tro om än det ena och än det andra.

Text: Kommunalrådet Dan-Åke Moberg

ÄVEN NÄR FRAMTIDEN bara är år 2008 så finns osäkerheten där som innebär att antaganden och tron styr mycket. Givetvis försöker man underbygga de beslut som fattas med statistik om hur utvecklingen har varit och vad som rimligen kan framskrivras inför kommande år. Erfarenhet är en annan viktig faktor för att göra antaganden och framställa prognoser om morgondagen.

EN STOR DEL AV SEPTEMBER månad har vi i den samlade kommunledningen, politiker och tjänstemän, ägnat tankar och funderingar om det kommande året och åren.

VAD FÖRANLEDER då dessa funderingar och är dessa funderingar djupare i år än andra år?

ANLEDNINGARNA TILL ALLA DESSA djupa tankar och funderingar är behovet av att planera för kommande års ekonomi i Kumla kommun. Ett av våra viktigaste dokument i kommunen är den budget som utarbetas år för år. Just nu är budgeten för år 2008, för den samlade kommunala verksamheten, på väg till kommunfullmäktige för beslut. Den innehåller förutom en budget för den löpande driften för samtliga verksamhetsgrenar för det kommande året också en investeringsbudget. Samtidigt finns redovisat

förslag till nya ekonomiska åtaganden för åtminstone åren 2009 och 2010 och för de större investeringsobjekten även för åren 2011 och 2012.

att pannorna läggs i djupare veck än normalt är det faktum att Sverige och världen haft en följd av år av goda konjunkturer. Utvecklingen inom de flesta områden har varit positiv om man mäter det i ekonomiska termer. Givetvis, i denna goda utveckling, smyger sig tanken på; kan det verkligen fortgå så här, snart blir det nog sämre tider. Säger tillräckligt många så blir det snart en självuppfyllande profetia. Så är det i världen och så är det även i Kumla.

I FLERA ÅR I RAD HAR KURVORNA pekat uppåt och vi har satsat på en omfattande utbyggnad i den kommunala verksamheten och vi har lagt grunden för en fortsatt utbyggnad av Kumla i övriga näringar som bostadsbyggande, industriexpansion m.m. Under en följd av år har vi också haft principen att inte låna till vår expansion och utbyggnad. Det har vi hållit och det kommer vi att hålla även för de kommande åren. Det står helt klart att det frestar på i den kommunala ekonomin att expandera även om antalet

I detta nummer:

2-3	Fågel, fisk eller mitt i mellan	11-14	Sorteringsguide	20	Säkra lyft med lyftkörtors-utbildning
4-5	Konst på Hög 10 år	15	Kumlahallen	21	Renhållningsverket informerar
6-7	Vinterväghållning	16	Bibliotekets öppettider	21	Ny tidtabell för stadstrafiken
8	Vill du vara med och påverka?	16	Bokbussens turer 2007/2008	22-23	Vet du vad gatan heter?
9	Radio- och Webb-TV-sändningar från kommunfullmäktige!	17	Kulturpriset 2007	24	Konstsidan
9	Den perfekta julklappen!	18	HAR DU KOLL?		
10	Närståendestöd	18	Julshow 2007		
		19	Nyårsfirande 2007		

KUMLAN, informationsblad för Kumla kommun.
Ansvarig utgivare: Kommunalrådet Dan-Åke Moberg
Redaktion: Karin Moberg, Annika Hallberg
Fotograf: Göran Ekberg

Kumla kommun
Torget 1
692 80 KUMLA

019-58 80 00
www.kumla.se
kommun@kumla.se

invånare ökar och därmed skatteintäkterna. Det är lätt att man hamnar i otakt.

HUR SER DÅ DE NÄRMASTE ÅREN UT? Enligt vår tro och våra antaganden så kommer ekonomin att plana ut. Vi tror dock inte på en störtkning i ekonomin som innebär tvärstopp i investeringarna. Tvärtom skall vi fortsätta att investera och bygga ut. Vi måste bli mer vaksamma och vi kan tvingas att omprioritera, men ambitionen att vara en tillväxtkommun står fast. Målet att genomföra en planering för ett Kumla med 25 000 invånare år 2025 är tufft men nödvändigt för att vi skall kunna fortsätta att utvecklas.

VI KOMMER ATT INVESTERA inom alla kommunens sektorer. Även om man kanske inte tycker att byråkrater är det viktigaste så kommer det att ske en utbyggnad av Stadshuset i Kumla med start under år 2008. Principen att hålla förvaltningarnas centrala administration samlade på ett och samma ställe - Stadshuset - har gett en effektiv verksamhet vilket sannolikt bidraget till att vi har lägst skatteuttag i länet.

EN NY FÖRSKOLA i norra delen av Kumla tillkommer under år 2008. Det är naturligt, där bygger barnfamiljerna sina egna hem. Upprustning av skolor kommer att fortsätta

även under åren framöver. Närmast på tur efter Vialundskolan som för närvarande får en "ansiktslyftning", står Kumlabyskola som kommer att genomgå en omfattande renovering.

ETT NYTT BOENDE FÖR DEMENTA ÄLDRE kommer att byggas under år 2008 i Sannahed och även för åren framöver planeras för ytterligare satsningar i boenden för äldre.

FALLER ALLA PUSSELBITAR PÅ PLATS så kommer den eller de första stegen i utbyggnaden av Kumlasjöområdet att kunna påbörjas under åren 2008 och 2009. Det blir en satsning som kommer att ge Kumla än mer karaktär av den gröna stora, lilla staden.

MÖJLIGEN MÅSTE VI under denna resa både gasa och bromsa samtidigt. Vi ska inte äventyra den goda ekonomin som vi i Kumla byggt upp under många år. Det får, å andra sidan, inte heller bli ett självändamål att inte uppta lån för att genomföra en nödvändig expansion av Kumla. Vi vill och vi ska vara ett starkt Kumla i länet och i landet.

FÖR ATT ANKNYTA TILL RUBRIKEN och den ordlek som förknippades därmed är för Kumlas vidkommande och sannolikt för Sverige att det är fågel som gäller även för de kommande åren. Möjligen kan den flyga lite lägre ibland för att sedan svinga sig upp i luften när solen skiner och våren är här. ■

Kumla
Kommun
önskar er alla

*God Jul &
Gott Nytt År!*

Konst på Hög 10 år

I år, 2007, firar Konst på Hög 10 års jubileum. Skulpturutställningen som etablerades 1998 är nu ett av Örebroregionens mest välbesökta turistmål och tar årligen emot ca 30 000 besökare.

FRÅN HÖGENS topp har man en milslång utsikt mot Kilsbergen och Tiveden och framför allt finns 25 skulpturer ut-

förda av några av Sveriges mest kända konstnärer. Varje år tillkommer ett eller flera verk och årligen har Konst på Hög kunnat förse sina sponsorer med grafiska blad. Arrangörer är Kumla kommun och Örsta Konstförening med stöd från ett 40-tal sponsrande fö-

retag och bidrag från Regionförbundet Örebro län och Adolf Lindgrens Stiftelse. Ett viktigt inslag i Konst på Hög är Kafestugan som varje år, juni till augusti, varit öppen varje dag.

FÖRUTOM skulpturutställningen har Kvarntorpshögen också visat sig vara en fantastisk konsertplats och årligen hålls utomhuskonserter och andra evenemang, t.ex tävlingar på nationell och internationell nivå, inramade av den fantastiska konstmiljön. Elever i Kumla kommuns skolor har vid flera tillfällen deltagit med egna konstverk. Kvaliteten på Konst på Hög höjdes under perioden genom det omfat-

tande miljöåterställningsarbetet nedanför Kvarntorpshögen.

För att högtidlighålla jubileumsåret 2007 ger Projektgruppen Konst på Hög ut en jubileumsbok som handlar om Skulpturutställningen och om Kvarntorpsepokens historia. Boken innehåller intressant bildmaterial och texter rörande skulpturprojektets namnkunniga konstnärer och verk men också en beskrivning av bakgrunden till Kvarntorpshögens tillkomst. Boken kommer ut i november månad och kommer att finnas att köpa bland annat på Kumla Bibliotek.

SOMMAREN 2007, installerades ett nytt och platsanknutet konstverk av professorerna vid Konsthögskolan, Arijana Kajfes och Anders Boqvist. "Motorheart" är namnet på konstverket som knyter an till Kvarntorpshögens framväxt för att under Andra världskrigets avspärrning säkra tillgången

på inhemsk olja och bensin. Skulpturens nedgrävda del består av en "månglittrig" Ford V8 motor från 1932, en av motorkulturens mest värdeladdade ikoner. V-formad likt ett hjärta glöder den i skifferaskans

inre. Konstverkets synliga del utgörs av en bensinpump vars räkneverk, drivet av solen, tickar fram som en puls. Årets konstverk har inte vållat samma uppståndelse som förra årets konstverk av Peter Johansson, en av svenskt konstlivs mest underfundiga och ifrågasättande konstnärer. Det Hollywoodinspirerade konstverket, skylden "Utan titel" med namnet "Johansson", 60 meter långt och väl synligt från riksväg 51 var ett av de stora debattämnena i Örebro län sommaren 2006 och uppmärksammades över hela landet i ett stort antal tidnings- och tidskriftsartiklar samt TV- och radioinslag. I närheten av "Johansson" står "Tur med vädret", Eva Löfdahls verk inspirerat av människans överlevnadsförmåga i svårartade miljöer och "Sju" av Mats Caldeborg, ett konstverk inspirerat av "Bergat, Ashögen och allt mänskligt arbete".

Under våren och försommaren 2005 färdigställdes det som nu är en av Sveriges längsta trätrappor, kanske den längsta, med 427 trappsteg. För att delfinansiera "Trappan" erbjuds kommuninvånare och företag att teckna sig för ett eller flera trappsteg. Samtliga trappsteg "såldes" slut på kort tid. Möjlighet finns fortfarande att teckna sig för del av trappräcket. De som nu inte vill åka bil eller buss upp till Närkeslättens högst belägna parkeringsplats kan därmed gå i en lättgången trappa. Vid trappans fot finner vi Nils-Bertil Malmbergs verk "Rum för resande" som inbjuder till eftertanke. Vid trappans slut uppe på högen står "Ab-

sit Omen" av Kent Karlsson, en välkänd silhuett som ser ut som en kyrka.

Övriga konstverk som har funnit sin plats på högen är Lars Vilks skulptur "Vaaaall" utförd av rivningsvirke och som strävar mot himlen och hans jordnära "Hesperidernas trädgård" med sitt undergörande äppelträd. Ulla Viottis tegelstensbåk "Energi-Magi" har ett syskon i landart skulpturen "Odens trädgård", 100000 kvm stor, som är belägen nedanför högen men skall ses från högens topp.

Claes Hakes granitskulptur "Port", Richard Brixels två figurer i Italiengjuten brons - "Makt" och "Karyatid" och Torgny Larssons konstverk "Koncentrator" i polerat stål är några av de äldsta skulpturerna på högen. Leif Bolters "Vindla" i courténstål högt ovan mark är en hyllning till solen, ljuset och vinden. Pål Svenssons stenskulpturer "Ljusrum 1" och "Ljusrum II" växer fram ur marken inte långt från fyra "Kvarnortorps-malanganer", en familj i plåt av Lenny Clarhäll. Olle Medin, konstnär från Kumla, har skapat konstverket "Arken" i trä som dessutom fungerar som utställningslokal för mindre utställningar. Strax nordväst om "Arken" rinner Ebba Matz konstverk "Rännil", försynt men livgivande. "Bröstkål" av Ulf Rollof är inspirerad av sägnen om Romulus och Remus. "Stabil" av Lars Englund är ett konstruktivt konstverk i aluminium. James Bates har gjort "Bunker", en övergivenhetens symbol.

Vid infarten, vid högens fot, rör sig Karin Wards "Dansen". ■

Vinterväghållning

Vinter igen och dags att repetera vad som gäller angående vinterväghållningen i Kumla kommun. Text: Bertil Ringqvist, Planeringsingenjör

KOMMUNEN HAR genom Tekniska kontoret ansvar för snöröjning och halkbekämpning på de kommunala gatorna, cykelstråken och torgen.

Fastighetsägaren ansvarar för snöröjning och halkbekämpning på trottoar eller motsvarande utmed sin tomt. Tänk på att även löv kan göra gångbanan hal om den inte är snötäckt. På gator där snö plogas upp i sådana mängder att det inte är möjligt att hålla gångbanan framkomlig, ska sandning ske utanför plogvallen. Dessa gator är alltså undantagna från snöröjningsplikten. (Se listan på nästa sida).

Vinterväghållningsinformation

Vid snöröjning och halkbekämpning prioriteras de större gatorna, cykelstråken och de kommunala centrala gångytorna. Snöröjning påbörjas normalt efter avslutat snöfall. Vid ca 5 cm snödjup påbörjas snöröjning av prioriterade ytor och vid 10 cm snödjup röjs hela vägnätet. Om det är halt efter snöröjningen påbörjas sandning.

Kommunen använder inte salt utan endast sand (huvudsakligen bergkross 2 – 4 mm) till halkbekämpning. Sand kan kostnadsfritt hämtas av enskilda fastighetsägare vid kommunens centralförråd på Östra gatan.

Gemensamt ansvar

För att vinterväghållningen skall fungera måste vi hjälpas åt, kommunen och varje enskild fastighetsägare.

Snöröjningen försvåras ibland av fel-parkerade bilar. Datumparkering gäller

i Kumla mellan 00.00 – 10.00. Detta innebär att:

- Mellan klockan 00.00-10.00 får man vid ojämna datum inte parkera på den sidan av gatan som har ojämna gatnummer.
- Mellan klockan 00.00-10.00 får man vid jämna datum inte parkera på den sidan av gatan som har jämna gatnummer.

Utväxande träd och buskar över gång- och körbanor försvårar och kan orsaka skador på både maskiner, träd och människor. Över gångbana ska den fria höjden vara minst 2,5 meter, över cykelbana minst 3,2 meter och över körbana minst 4,6 meter.

Glöm inte att hålla vägen fram till ditt sopkärl och brevlåda snöröjd och halkfri. Sopa bort snön från locken.

Allmän vinterinformation

Du som är oskyddad trafikant, se till att du syns. Använd reflex och lyse på cykeln under den mörka delen av dygnet.

Utrusta dig och din bil för vintern. Fr.o.m. 1 oktober får du använda vinterdäck och fr.o.m. 1 dec måste du ha vinterdäck vid vinterväglag. Mönsterdjupet ska vara minst 3 mm.

Lyssna på radions trafikinformation och använd Vägverkets hemsida (www.vv.se) för väginformation.

www.vv.se

Ta god tid på dig och anpassa farten till väglaget. Håll rejält avstånd till framförvarande bil. ■

Följande gator är undantagna från snöröjningsplikt:

Badhusgatan,
delen Höganäsgatan – **Hammargatan**
Bondgårdsgatan
Brändåsvägen,
delen Skottvallgatan - **Köpmangatan**
Dalagatan,
delen John Norlanders väg – Majstigen
Djupadalsgatan
Eriksbergsvägen,
delen Fredsgatan – Rosenhillsgatan
Fabriksgatan,
delen V Parken – **Norrmalmsgatan**
Fredsgatan,
delen Eriksbergsvägen – Järnvägsgatan
Fridhemsgatan
Fylstgatan,
delen Sörbyvägen – V Drottninggatan
Gamla vägen,
delen V Drottninggatan – **Gartzvägen**
Gamla Örebrovägen
Gesällgatan
Gränggatan
Hammargatan
Hasselstigen
Hägergatan
Häggstigen
Höganäsgatan, norra sidan
Idrottsgatan,
delen V Drottninggatan - **Gartzvägen**
Järsjögatan,
delen Viagatan – **Ymergatan**
Leksandgatan
Östra Linnégatan
Ljungmovägen,
delen V Bangatan – Kvarngatan
Myntgatan
Nygatan,
delen Sörbyvägen – Åkervägen
Nyhemsgatan,
delen Norrmalmsgatan – **Hagagatan**
Oppegårdsvägen
Ringvägen,
delen Sörbyvägen – V Drottninggatan

Rosenhillsgatan,
delen Eriksbergsvägen – Järnvägsgatan
Rönstigen
St. Torgils väg, norra sidan
Skogsbacken
Skolvägen,
delen Stenevägen – Sörbyvägen
Skomakargatan
Skottvallavägen
Spelmansgatan
Sportgatan
Torsgatan
Trumpetaregatan
Trumslagaregatan
Wallenstråles väg
Vandragatan
Vilebacken
Ängabacken
Änggatan
Östra gatan
Hällabrottet, samtliga gator med undantag
för Affärsgatan, Yxhultsvägen och Carléns
väg nr 5, 7 och 12.

Önskas ytterligare information, kontakta
Bertil Ringqvist på telefon 019-58 82 39.

Vill du vara med och påverka?

Visste du att du som är folkbokförd i Kumla kommun har möjlighet att lämna in medborgarförslag till kommunen? **Text: Lena Larsson, Utredningssekreterare**

ETT MEDBORGARFÖRSLAG är en möjlighet för dig att komma med förslag på eller lämna synpunkter på kommunens verksamheter.

Alla som är folkbokförda i Kumla kommun har rätt att lämna in förslag. Även barn och ungdomar har denna möjlighet liksom utländska medborgare som ännu inte fått kommunal rösträtt.

MÖJLIGHETEN ATT LÄMNA medborgarförslag infördes år 2004. Sedan dess har 21 medborgarförslag lämnats in. En av dem som lämnat in förslag är Viktor Markström, 6 år.

Viktors förslag handlar om att det behövs fler papperskorgar vid Skogstorpsskolan. Idén till förslaget fick Viktor när han var ute med sin mamma och såg hur skräpigt det var runt skolan. Viktor plockade två kassar med skröp och gick sedan hem och skrev ihop sitt förslag.

Kommunfullmäktige behandlade förslaget vid sitt sammanträde den 15 oktober och beslutade att sätta upp fler papperskorgar. Viktor var med och lyssnade till politikerna och var nöjd med beslutet. Han tyckte att det var roligt att vara på plats när politikerna pratade om hans förslag men var lite förvånad över att det var så mycket folk på ett fullmäktigesammanträde!

PÅ VARJE SAMMANTRÄDE med fullmäktige redovisas de medborgarförslag som kommit in sedan föregående sammanträde. Medborgarförslagen överlämnas sedan

till kommunstyrelsen som beslutar om vilken nämnd som ska behandla förslaget. Medborgarförslaget ska behandlas senast inom ett år från det att förslaget väcktes. Du som har lämnat in förslaget får ett meddelande om när fullmäktige kommer att fatta beslut i ärendet så att du, precis som Viktor, vet när du ska gå till Folkets Hus för att lyssna på när politikerna diskuterar förslaget. ■

✓ Medborgarförslagen ska bara gälla frågor som hör till kommunens ansvarsområde. Olika ämnen får inte tas upp i samma medborgarförslag och det måste vara tydligt vad förslaget handlar om.

✓ Förslaget ska vara skriftligt och skickas till Kommunledningskontoret 692 80 Kumla, eller lämnas till receptionen i stadshuset. Förslaget måste vara undertecknat av en eller flera personer. Namnförtydligande, adress och telefonnummer ska anges.

✓ En blankett som du kan använda för ditt medborgarförslag finns på www.kumla.se under rubriken "Politik och påverkan". Blanketten finns även att hämta i receptionen i stadshuset.

✓ Vid frågor, kontakta kommunledningskontoret, Lars Claesson, tfn 019-58 81 21 eller Lena Larsson, tfn 019-58 81 27, eller skicka e-post till kommun@kumla.se

Radio- och Webb-TV-sändningar från kommunfullmäktige!

ÄR DU NYFIKEN på vilka beslut som fattas av kommunfullmäktige? Nu har du möjlighet att både höra och se fullmäktiges sammanträde. Radio 94,3 direktsänder från fullmäktiges sammanträde så att du kan sitta hemma vid radion och lyssna. kumlanytt.se bevakar fullmäktige vilket innebär att det ett par dagar efter samman-

trädet finns att se på vår hemsida. Klicka bara på länken som finns längst ner på vår förstasida i högerspalten. Allmänheten är också välkommen att närvara vid sammanträdena. Fullmäktige sammanträder i Folkets Hus där lokalen är utrustad med hörselslinga och är rökfri och tillgänglig för rullstolsburna.

Den perfekta julklappen!

DEN NYPRODUCERADE boken **KONST** på **HÖG** finns nu att köpa på Kumla Bibliotek för 250 kronor inkl. moms.

Här kan du läsa om alla konstnärer och konstverk på högen.

Med spännande texter av konstkritiker Stefan Nilson och fantastiska bilder av fotograf Magnus Westerborn.

Med i boken finns också en historisk del om Kvarnortorpsepoken som är skriven av kulturintendent Mats Runering.

Närståendestöd

Program för våren 2008

Kumla Kommun, Röda Korset och Kumla församling erbjuder, i samarbete med Sensus studieförbund, verksamhet för dig som är närståendestödjare. Vi vänder oss till Dig som vårdar/stöttar en sjuk eller funktionshindrad närstående. Vår verksamhet består av föreläsningar, öppna träffar och samtalsgrupper.

Bikupan

Samtal om livet med utgångspunkt från boken, Konsten att vara snäll, Stefan Einhorn. Datum: 13/2, 27/2, 12/3, 26/3, 9/4 och 23/4.

Övriga onsdagar med start den 30 januari har vi öppet hus. Kom och dela dina erfarenheter och fika tillsammans.

Tid: kl 10.00-12.00

Plats: Röda Korsets lokaler på Trädgårdsg. 1.

Må bra tillsammans!

Vi bjuder in dig att prova på och göra saker tillsammans med andra människor som befinner sig i liknande situation som du. Vi fikar tillsammans.

Tid: tisdagar kl. 13.00 – 15.00

(om ej annat anges)

Plats: Kumla församlingshem

(om ej annat anges)

Program

- 29/1 Vi sjunger tillsammans
- 12/2 Vi rör oss till musik
- 26/2 Vad står rättvisemärket för?
- 11/3 Vi tittar på en film
- 25/3 Knytkalas, vi delar med oss av våra bästa recept.
- 8/4 Vi rör oss till musik
- 22/4 Vi besöker Anhörigcentrum i Örebro. Samling på parkeringen vid församlingshemmet kl. 13.00.
- 6/5 Vi besöker Anne-Maries Hälso produkter i Kumla. Samling på torget kl. 17.45.
- 20/5 Utflykt, program kommer senare

Kumla kommun, närståendekonsulent

Marie Eneman, tel: 019-58 83 70

Telefontid tisd 08.00-09.30

Övrig tid tfn svar.

Kumla kommun, demenssjuksköterska

Iréne Fransén, tel: 019-58 86 05

Kumla församling, diakon

Gunnel Åkerlund, tel: 019-58 93 11

Röda Korset, Kumla

Siw Zetterberg, tel: 019-58 29 82

Sensus studieförbund, studiekonsulent

Malin Norberg, tel: 019-19 27 56

*Kumla kommun erbjuder på försök avlastning i hemmet för närståendevårdare.
Syftet är att stödja närstående/anhöriga och avlösningen är kostnadsfri.
För mer information kontakta Närståendekonsulent Marie Eneman på telefon 019-58 83 70 (tisdagar 8-9,30) eller på e-post marie.eneman@kumla.se*

Ta ur denna information och spara!

Sorteringsguide

Bra källsortering är grunden till en miljöanpassad avfallshantering. Därför är det viktigt att hushållen sorterar sitt avfall och lämnar det till de insamlingsystem som finns. Denna information är ett hjälpande underlag till dig!

BLAND KAN DET vara svårt att veta vad som ska sorteras som vad. Ett bra sätt att börja är att ställa sig frågan: Är det en trycksak (tidningar, tidskrifter, reklamblad etc.) eller förpackning av något slag?

Trycksaker och förpackningar

Förpackningar som lämnas i återvinningsbehållare ska vara tomma och rena. Om en förpackning består av olika material ska den delas upp och materialen lämnas sedan var för sig. Kan den inte delas sorterar man efter det material som förpackningen till största delen består av. Trycksaker - tidningar, tidskrifter, reklamblad och liknande - lämnas i återvinningsbehållare för tidningspapper/returpapper och ska inte blandas med pappersförpackningar. På obemannade återvinningsstationer eller liknande kan det även finnas behållare för batterier. Övrigt avfall ska inte lämnas där, matrester, bildelar eller gamla möbler är exempel på avfall som felaktigt lämnas och bidrar till nedskräpningen.

Farligt avfall

Farligt avfall kan skada miljön om det lämnas på fel ställe. Det får inte hamna bland det övriga hushållsavfallet eller spolas ner i avloppet utan ska lämnas in för sig.

Övrigt

Matavfall, mjukplast, frigolit, trasiga kläder mm läggs i sopkärlet och hämtas av sopbilen.

Grovavfall (stort avfall som inte får plats i sopkärlet) hämtas 2 ggr/år av Renhållningsverket eller så kan man lämna sitt grovavfall utan kostnad till Återvinningscentralen i Kvarntorp eller Hallsberg mot uppvisande av Kommunkortet.

Byggavfall lämnas till Återvinningscentralen i Kvarntorp.

Har du frågor om sortering?

Kontakta Tekniska kontoret på telefon 019-58 80 00 (växel) eller via e-post tekniska.kontoret@kumla.se

För direkt kontakt med arbetsledare ring 019-58 82 78. ■

Sorteringsguide

AVFALL

• Aluminiumburkar	LÄMNAS TILL Returburkar till butiken, övriga till återvinningsstationen.	Återvinns	SÅ TAS AVFALLET OM HAND
• Aluminiumfolie, formar	Återvinningsstationen	Återvinns	
• Armaturer	Återvinningscentralen Kvarnorp (ÅVC)	Återvinns	
• Asbest	ÅVC	Deponeras	
• Bilbatterier	Butiker som säljer bilbatterier, ÅVC	Blyet återvinns, batterisyran neutraliseras	
• Böcker, kataloger, reklamblad	Återvinningsstationen	Återvinns	
• Bildäck	Butiker, gummiverkstad, ÅVC	Återanvänds, återvinns eller förbränns	
• El- och elektronikavfall t ex tv, video, datorer, stereo, vitvaror (spis, kyl, frysar, tvättmaskin), telefoner, miniräknare och radiostyrda leksaker.	ÅVC	Demonteras av godkänd behandlingsanläggning. Farligt avfall återvinns, förbränns eller lagras.	
• Fönsterglas och speglar	ÅVC eller väl emballerat i sopkärlet	Deponeras	
• Engångsglas (förpackningar)	Återvinningsstationen	Återvinns	
• Glödlampor	ÅVC	Återvinns	
• Kemikalier t ex oljor, oljefilter, bekämpningsmedel, fotokemikalier, sprayburkar, blyfolie, rengöringsmedel och färg (även torkad)	ÅVC	Återvinns, destrueras eller lagras	
• Kläder och skor (användbara)	Klädsamling		
• Kläder och skor (trasiga)	Sopkärlet		Förbränns
• Kylar och frysar	Grovavfallshämtning eller ÅVC		Freonet destrueras, övrigt till återvinning

•Köksavfall, organiskt	Sopkärlet eller egen kompost	
•Kviksilvertermometrar	ÅVC, febertermometrar även apoteket	Lagras
•Laddningsbara apparater med fast monterade batterier	ÅVC	Demonteras och återvinns
•Lysrör	ÅVC	Kviksilvret avskiljs och återvinns eller lagras
•Lågenergi- och halogenlampor	ÅVC	Kviksilvret avskiljs och lagras
•Mediciner	Apoteket	Förbränns
•Metallförpackningar	Återvinningsstationen	Återvinns
•Möbler	Grovavfallshämtning, ÅVC, secondhand-affärer eller hjälpporganisationer.	Återanvänds, förbränns eller deponeras
•Pappersförpackningar och wellpapp	Återvinningsstationen	Återvinns
•PET-flaskor	Butiken	Återanvänds
•Plastförpackningar (engångs), hårda	Återvinningsstationen	Återvinns
•Plastförpackningar (engångs), mjuka	Sopkärlet	Förbränns
•Porslin	ÅVC eller väl emballerat i sopkärlet	Deponeras
•Returglas	Butiken	Återanvänds
•Skrot, badkar, fälgar och dyligt	ÅVC	Återvinns
•Småbatterier	Återvinningsstationen, vissa butiker	Ofarliga batterier deponeras, övriga återvinns eller lagras
•Sprutor och kanyler	Väl emballerat i sopkärlet	Förbränns eller deponeras
•Tegel, grus, betongkross, jord och dyligt	ÅVC	Används som täckning på soptippen
•Tidningar	Återvinningsstationen	Återvinns
•Trä (målat och omålat)	ÅVC	Återvinns
•Trädgårdsavfall	ÅVC eller egen kompost	Komponteras

Det här kan du lämna på våra obemannade återvinningsstationer!

Vad är vad?

- **Hårda plastförpackningar:** Burkar, dunkar, flaskor, små hinkar (t ex för sylt).

Lämna inte: Stora förpackningar som inte går ner i behållaren (t ex 5 liters hinkar) lämnas på kommunens återvinningscentral. Plastleksaker, plastmöbler, tvättkorgar och andra produkter som inte är en förpackning lämnas som grovsopor. Plastflaskor med pant lämnas i butikernas pantsystem.

- **Pappersförpackningar:** Pastapaket, cornflakespaket, mjölk- och juiceförpackningar, sockerpåsar, hundmatsäckar, bärkassar, presentpapper, wellådor till TV, stereo, möbler, omslag till bokklubbsböcker m.m.

Lämna inte: Stora förpackningar som inte går ner i behållaren (t ex wellådor från datorer och möbler)lämnas på kommunens återvinningscentral. Kuvert slängs som hushållsavfall. Dags- och veckotidningar, broschyrer, reklamblad och skrivpapper läggs i behållaren för tidningar.

- **Tidningar/Returpapper:** Dags- och veckotidning, magasin, reklamblad, kataloger (postorder, telefon, rese e t c), broschyrer och skriv/ritpapper.

Lämna inte: Kuvert slängs som hushållsavfall. Pappersförpackningar (kartonger och påsar) läggs i behållaren för pappersförpackningar.

- **Metallförpackningar:** Konservburkar, sprayburkar, tuber, kapsyler, lock, värme-ljushållare, aluminiumfolie och formar, urskrapade målarburkar.

Lämna inte: Burkar med färgrester, lim, lösningsmedel lämnas som farligt avfall. Metalliknande påsar som innehåller mer mjukplast eller papper sorteras efter det viktjämsigt dominerande materialet.

Metallskrot, VVS-detaljer, stekpannor och andra produkter som inte är förpackningar lämnas som grovsopor. Elektronik och el-artiklar samlas in tillsammans under producentansvaret för elektronik. Se www.el-retur.se för mer information. Dryckesburkar av aluminium lämnas mot pant i butiker.

- **Glasförpackningar:** Flaskor och burkar, vin- och spritflaskor från Systembolaget. Färgat och ofärgat glas sorteras var för sig.

Lämna inte! 33 och 50cl dryckesflaskor de lämnas mot pant i butiker. Porslin, keramik och andra produkter som inte är förpackningar slängs som hushållsavfall eller grovsopor. Glödlampor samlas in tillsammans med elektronikavfall. Se www.el-retur.se

Kumlahallen

Öppettider

Måndag och torsdag	9.00-20.30
Tisdag, onsdag och fredag	7.00-20.30
Lördag och söndag	9.00-15.30

Kassan stänger 30 minuter innan badet.

Jul-, nyårs- och trettonhelgen

22 december	9.00-15.30
23 december	9.00-15.30
24 december	stängt
25 december	stängt
26 december	9.00-15.30
27 december	9.00-20.30
28 december	7.00-20.30
29 december	9.00-15.30
30 december	9.00-15.30
31 december	stängt
1 januari	stängt

Tisdagar, lördagar och söndagar är lilla bassängen uppvärmd 33 grader. Simundervisning för barn och vuxna ordnas regelbundet.

Vid lov och studiedagar är bassängerna disponibla i mycket större utsträckning under dagtid, då inga skolbad förekommer.

I Kumlahallen finns alltid utrymme för motionssim.

Vuxenkällar, onsdagar kl. 18.00-20.30

Här kan du njuta i en avspänd miljö med soft music och undervattensbelysning.

Ålder 18 år och äldre.

Barn- och familjekällar, fredagar kl. 18.30-20.30

På fredagar står badets bassänger och lokaler öppna för barnfamiljer. Alla lekredskap är tillgängliga, hopptorn och sviktar är öppna. Ta gärna med dina egna simleksaker samt picknickkorg och gör en helkväll tillsammans.

SPA-avdelningen

Telefon 019-58 86 75

Tisdag - torsdag kl. 16.30-20.30

Unna dig själv en stunds avkoppling, en stund som ger dig energin åter, en stund du kan leva länge på!

Kumlahallens gym

Träningslokalen är öppen under badets öppettider. Vi erbjuder nya maskiner för både konditions- och styrketräning.

Rackethallen

Spela tennis och badminton. Bokning via Kumlahallens reception på telefon 019-58 86 75.

Bokningsexpeditionen

För bokning av övriga lokaler, ring bokningsexpeditionen på telefon 019-58 86 77.

För övriga upplysningar, kontakta Kumlahallens reception på telefon 019-58 86 75.

Folkhälsoenheten

Folkhälsoenheten vid Örebro läns Idrottsförbund bedriver folkhälsoinriktade insatser i samarbete med kommun och landsting.

I Kumla kommun har vi bl a vattengymnastik, ryggymnastik, promenadgrupp samt behandling för överviktiga barn och vuxna.

Höstens aktiviteter avslutas vecka 50 och vårens aktiviteter startar vecka 3.

För mer information ring 019-58 86 80.

Biblioteket och utställningshallen

Öppettider

Måndag	8.00-19.00
Tisdag	8.00-20.00
Onsdag	8.00-19.00
Torsdag	8.00-19.00
Fredag	8.00-18.00
Lördag	10.00-14.00
Söndag	14.00-18.00

KUMLA BIBLIOTEK

Jul-, nyårs och trettonhelgen

22 december	10.00-14.00	1 januari	stängt
23 december	14.00-17.00	2 januari	8.00-19.00
24 december	stängt	3 januari	8.00-19.00
25 december	stängt	4 januari	8.00-18.00
26 december	stängt	5 januari	10.00-14.00
27 december	8.00-19.00	6 januari	stängt
28 december	8.00-18.00	7 januari	8.00-19.00
29 december	10.00-14.00		
30 december	14.00-17.00		
31 december	stängt		

Mer information om biblioteket och dess verksamhet hittar du på www.kumla.se/bibliotek

Bokbussens turer 2007/2008

Ekeby/Kvarntorp - torsdagar

Ekeby (Macken) 16.45-18.15
Kvarntorp (Skiffervägen) 18.30-20.00
13/12, 10/1, 24/1, 7/2, 21/2, 6/3, 27/3, 10/4, 24/4, 15/5, 29/5 och 12/6.

Hällabrottet - torsdagar

Vid affären 17.00-19.30
6/12, 20/12, 17/1, 31/1, 14/2, 28/2, 13/3, 3/4, 17/4, 8/5, 22/5, 5/6 och 26/6.

Sannahed - onsdagar

Tvärgatan, 18.00 – 19.30
5/12, 19/12, 16/1, 30/1, 13/2, 27/2, 12/3, 26/3, 9/4, 23/4, 14/5, 28/5, 11/6 och 25/6.

Åbytorp - onsdagar

Stene skola 17.00 – 19.30
12/12, 9/1, 23/1, 6/2, 20/2, 5/3, 19/3, 2/4, 16/4, 7/5, 21/5, 4/6 och 18/6.

Prästgårdsskogen - torsdagar

von Rosensteins väg 11.00 –12.00
6/12, 10/1, 7/2, 6/3, 3/4, 8/5, 29/5 och 26/6.

Landsbygdsturer

Brånsta måndag 14/1, 11/2, 10/3, 14/4, 12/5, 9/6.
Byrsta måndag 10/12, 21/1, 18/2, 17/3, 21/4, 19/5, 16/6.
Eneby måndag 17/12, 28/1, 25/2, 31/3, 28/4, 26/5, 23/6.
Nynäs måndag 7/1, 4/2, 3/3, 7/4, 5/5, 2/6.
Berga tisdag 4/12, 22/1, 26/2, 1/4, 6/5, 10/6.
Hjortsberga tisdag 18/12, 5/2, 11/3, 15/4, 20/5, 24/6.
Rala tisdag 15/1, 19/2, 25/3, 29/4, 3/6.
Vallersta tisdag 8/1, 12/2, 18/3, 22/4, 27/5.
Öja tisdag 11/12, 29/1, 4/3, 8/4, 13/5, 17/6.
Björka torsdag 10/1, 7/2, 6/3, 3/4, 8/5, 5/6.
Ekeby by torsdag 10/1, 7/2, 6/3, 3/4, 8/5, 5/6.
Frommesta torsdag 6/12, 17/1, 14/2, 13/3, 10/4, 15/5, 12/6.
Brändåsen* torsdag 13/12, 17/1, 14/2, 13/3, 10/4, 15/5, 5/6.
Östra torsdag 6/12, 10/1, 7/2, 6/3, 3/4, 8/5, 29/5, 26/6.

Kulturpriset 2007

Under sitt yrkesverksamma liv var Ingemar Andersson under många år anställd som journalist vid Nerikes Allehanda, från början av 1970-talet till 1997 som lokalredaktör vid Kumla-redaktionen. Han arbetade gärna med kulturmaterial och alltid i positiv anda.

VARJE ÅR, PÅ årets sista kommunfullmäktigesammanträde, utdelades genom hans försorg, utmärkelsen ”Pressens Gris” till den lokalpolitiker som under det gångna året gjort det mest uppseendeväckande uttalandet. Trots det utmanande uttrycket ”Pressens Gris” blev utnämnd lokalpolitiker stolt och den som aldrig blev nominerad lite besviken.

VIDARE HAR Ingemar Andersson tillägnat sig ett rikt mått av lokal och personkännedom genom sitt yrke som lokalredaktör. Vid ett flertal tillfällen under senare år har han intervjuat ”kända kumlingar” i samband med Kulturavdelningens Café kumlingen och gång på gång visat att han besitter rik kunskap om kommunens utveckling vad gäller såväl kulturhistoria som industriell och politisk utveckling under de senaste fyrtio åren. I sammanhanget bör också nämnas att Ingemar Andersson fortfarande är pigg på att utveckla programformen och aldrig är främmande för nya idéer och nytt innehåll. Det enda han hitintills inte ställt upp på inom programmets ram är solosång eller som allsångsledare.

INGEMAR ANDERSSON har även genom ett mångårigt engagemang inom Föreningen Norden och Lions Club i Kumla gjort stora insatser för dessa föreningar och lyft fram vikten av god kultur för människan.

HANS VILJA TILL nytänkande märks tydligt i Lions Clubs arbete med Nationaldagsfirandet i kommunen, där Ingemar Andersson alltid är en varm förespråkare för modernisering av firandet. Han betonar vikten av att engagera föreningsaktiva ungdomar och ungdomsband för att ge firandet en bredd och därmed öka intresset för Nationaldagens roll i vårt samhälle. ■

HAR DU KOLL?

Att ha fullständig koll på vilka rättigheter och skyldigheter du har som konsument kan vara svårt.

ÄR DET TILL exempel okej att en hantverkare lämnar en ungefärlig prisuppgift på vad ett arbete ska kosta och att du sedan som konsument får betala ett högre pris?

Vad har jag för möjligheter att hävda min rätt när jag ingått ett muntligt avtal?

Om jag ska köpa hus, räcker det med att läsa igenom ett tidigare besiktningsprotokoll eller bör jag själv anlita en besiktningsman och vara med vid själva besiktningen?

Om jag brutit förpackningen och produkten inte fungerar, har jag då förverkat min rätt att lämna tillbaka varan?

DET KAN SOM sagt vara lite snårigt att i varje läge veta exakt vad till exempel konsument-

köplagen säger om rätten att få en produkt som inte fungerar utbytt eller lagad.

Hos konsumentvägledaren kan du få information om dina rättigheter och skyldigheter som konsument. Rådgivningen är gratis för invånare i Kumla kommun. Här kan du bland annat få vägledning vid reklamationer samt råd och information inför köp av varor och tjänster.

KOMMUNENS konsumentvägledare når du på telefon 019-58 81 29 eller via e-post: konsumentrad@kumla.se.

På www.kumla.se hittar du också mer information om konsumentfrågor. Klicka på rubriken Råd & service i spalten till vänster, och välj sedan Konsumentvägledning. ■

Julshow 2007

sång, musik, dans och glädje

Tid: Fredagen den 7/12 kl. 19.00
Lördagen den 8/12 kl. 16.00

Plats: Husaren, Folkets Hus i Kumla

Pris: Vuxna 150:-, barn/ungdom t.o.m. 15 år 40:-
Förköp hos Kumla bibliotek och Lillemors i Kumla.

Arrangörer: ABF, Kumla Folkets Hus, Kumla Kommun Kultur- och fritidsförvaltningen, Lions Club Kumla, Medborgarskolan, NBV, Studieförbundet Vuxenskolan, SUF.

Nyårsfirande på Kumla torg

Nyårstal

Sång

Musik

Tolvslaget

Fyrverkeri

Se utförligt program i lokalpress

Arrangör: Kultur- och fritidsförvaltningen

Säkra lyft med lyftkörtorsutbildning

God och säker vård garanteras genom lyftkörtorsutbildning. Utbildningen sker enligt fastställt program och syftet är att alla som arbetar med personlyft ska få kunskap, både praktiskt och teoretiskt, för att säkerställa att användningen av lyft och lyftsele sker på ett säkert och korrekt sätt.

Text: Margit Gehrke Flyckt, Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

ALLT FLER ÄLDRE personer bor kvar i det egna hemmet även när sjukdom eller funktionsnedsättningar gör att man blir beroende av stöd från kommunens personal inom vård och omsorg. Genom att erbjuda praktiska lösningar i hemmiljön med tekniska hjälpmedel, bostadsanpassning och träning i hemmet ges möjlighet till att vara självständig så länge som möjligt. När omvårdnadsbehovet blir så omfattande att det inte längre kan tillgodoses i hemmet erbjuds en plats på särskilt boende. Oavsett i vilket boende personen befinner sig så påverkas förmågan att utföra självständiga aktiviteter vid funktionsnedsättningar eller sjukdom.

FÖRMÅGAN ATT SJÄLV kunna förflytta sig från sängen, rullstolen eller toaletten kan försämrats och man kan behöva hjälp med detta flera gånger per dag. Inträffar detta krävs det att man får hjälp från kunnig personal. När man ska förflytta en vårdtagare medför det alltid en viss risk, både för personalen och för vårdtagaren. Ryggskador är fortfarande den vanligaste

orsaken till smärta och långtidssjukskrivningar bland vårdpersonal. Att hjälpa en annan person att förflytta sig kräver kunskap om både personen som ska flyttas och lyftutrustningen som ska användas. De flesta incidenter med personlyft som har inträffat beror på att hjälpmedlen har använts på ett felaktigt sätt och skulle, med rätt kunskap, ha kunnat undvikas.

SKA EN ALLVARLIG olycka behöva inträffa för att säkerhetstänkande vid förflyttningar börjar tillämpas? Nej, det tycker inte ansvariga inom socialförvaltningen i Kumla. Genom kompetensstegen kommer nu all personal att genomgå en utbildning i lyftkörtors. Utbildningen pågår två dagar/vecka under hösten med start vecka 41 och fortsätter på samma vis under hela våren 2008. Vid varje tillfälle undervisas tio deltagare av två arbetsterapeuter. Undervisningstiden för lyftkörtors är fyra timmar och varvas mellan teori och praktik efter ett standardiserat utbildningsprogram. Programmet har jobbats fram av arbetsterapeuter i Örebro kommun och kommer att tillämpas inom övriga kommuner efter beslut av medicinskt ansvariga i länet.

SOM MEDICINSKT ansvarig för rehabilitering ser jag att denna satsning på lyftkörtorsutbildning till all vård- och omsorgspersonal i kommunen kommer att kvalitetssäkra förflyttning med personlyft, genom att all personal får samma kunskap, vilket kommer att ge lugnare, tryggare och säkrare förflyttningar för både personal och vårdtagare. ■

Renhållningsverket informerar!

VAR UPPMÄRKSAM på att det är ändrade sophämtningsdagar under jul- och nyårshelgerna.

HÄMTNING SKER PÅ

Söndag 23 december

Söndag 23 december

Onsdag 26 december

Söndag 30 december

Söndag 30 december

ORDINARIE HÄMTNINGSDAG

Måndag 24 december

Tisdag 25 december

Onsdag 26 december

Måndag 31 december

Tisdag 1 januari

Övriga dagar sker hämtning på ordinarie dag.

Sophämtning

Tänk på att skotta (även locket på soptunnan) och sanda för sopåkarna, det är deras arbetsmiljö det handlar om. Håll soptunnan ren, även under vintern, det är lätt att soporna fastnar i kärlet och då blir den inte helt tömd.

Se även till att hålla framkomlig väg för sopbilen som även måste ha en vändplan (gäller landsbygden).

Nu under sommaren så har buskar och träd vuxit väldigt mycket. Grenar m.m. hänger ut över vägen, se till att detta rensas bort och att det är fritt över vägen med ca 3,5 meter i höjd.

Vid flytt

Anmäl flytt av renhållnings- och vattenabonnemang i god tid före flyttning på telefonnummer 019-58 80 99.

Ny tidtabell för stadstrafiken i Kumla, linje 780

STADSTRAFIKEN UTÖKAS med två turer på lördagar under tiden 15 oktober 2007 - 31 mars 2008. Turerna går i omlopp med start kl. 10.00 och 12.00 från busstationen.

För mer information om turerna, ring trafikupplysningen på telefon 0771-22 40 00 eller besök www.kumla.se eller www.lanstrafiken.se

Vet du vad gatan heter?

Rätt svar på gatunamnsfrågan i förra numret av Kumlan är "Vattugatan". 52 riktiga svar lämnades in och bland dessa har tre vinnare av var sitt exemplar av del 8 av det eminenta bokverket Kumlabygden dragits. För den som inte vet det är Kumlabygden ett av de ur vetenskaplig synpunkt mest gedigna verken i Sverige över en kommun. Elsa Lodesjö, L. Holgersdotter och Ulla Langdén kan vissla hela tiden när de går och hämtar var sin bok på biblioteket. **Text och bild: Mats Runering**

I NNAN VI GÅR vidare med nästa gata kommer här ytterligare några klarläggande uppgifter om Vattugatan, en av centralortens äldsta "gator". I texten nämns att

gatan även kallades "Frälsaregatan", givetvis beroende på att Frälsningsarmén hade sin byggnad här med samlingslokaler och bostäder för kårens officerare. I ett annat hus utefter gatan hade Johanneskyrkan sin pastorsbostad. I texten om Vattugatan står att den började vid en påtaglig byggnad,

i folkmun omnämnd med hänсыftning på både högreståndshus och viss fågelart, med andra ord "Kråkslottet". Uppgiften om att tändning och släckning av samhällets fåtaliga gatljus utfördes manuellt av en person som varje kväll och morgon gick en runda och vred om strömbrytarna med en särskild nyckel kommer från Georg Rickardt som under sin barn- och ungdomstid bodde vid Vattugatan. Från samma källa kommer också uppgiften att den inte var gatljus-släckaren som begåvades med öknamnet "Strömbrytaren" utan fastmera en åkare Oskar Larsson, som med sitt hästekipage körde på en elstolpe och därvid lade hela samhället i mörker. Sjöborgabacken var

flitigt utnyttjad vintertid för kalkåkning, men troligen av de mer försiktiga av kumlas unga. De mer våghalsiga ungdomarna drogs till "Vidlundabacken", det vill säga den brantare backen mitt emot Hagendalsvägen ned mot soptippen, nuvarande Kumlasjön, där det gick att få upp högre fart.

EN AV DE STÖRSTA frågorna för det nya municipalsamhället, bildat år 1900, var vattenfrågan, där man i en skrivelse 1901 konstaterade att "samhällen med riklig vattentillgång har vanligen att glädja sig åt livskraftiga individer, då däremot samhällen med ringa vattentillgång har att uppvisa motsatsen. Kumla samhälle står också redlösare än mångt annat gent emot en hotande eldsvåda". Man rensade upp en källa men vattenfrågan fortsatte att vara aktuell. Källorna lämnade ett hälsovådligt vatten, bland annat till följd av att det fanns öppna avloppsdiken där avloppsvattnet infiltrerade de vattenförande skikten som försåg brunnarna med vatten. Vid ett tillfälle var nästan varenda samhällsbo angripen av den så kallade "kumlasjukan" - svårartad magknip och diarré. Den byggnad som uppfördes 1914 för att förse kumlaborna

med en ytterst viktig vara, och som gav namn åt Vattugatan, är "gamla vattentornet" med tillhörande vattenledningsverk öster om landsvägen. Nu var det bara att vrida på kranen så kom vatten av bra kvalitet. Vattenhållningen förbättrades ytterligare när man 1938-39 lade om det

stora huvudavloppet från Köpmangatans södra del mot Kumlaån. 1940 genomfördes flera borrningar efter vattenkällor. 1940-41 uppfördes ett reningsverk på de så kallade Kumlaängarna. När vattentornet uppfördes trodde man att det skulle räcka för Kumlas behov för all framtid. Numera

är tornet taget ur bruk och ombyggt till "bostadshus" – ett av Kumlas landmärken.

ÄR DU NU BEREDD att gissa på en ny gata? Den nya gatan är till delar samhällets äldsta anlagda gata om vi bortser från de "urgamla" landsvägarna som korsade socknen. Den gata vi söker anlades för ett bestämt syfte. Gatan hette från början inte vad den heter idag, men ändå närbesläktat. Om du tänker logiskt kommer du säkert på varför gatan byggdes och i så fall vad gatan heter idag. Gatan började vid en av landsvägarna och slutade vid ett specifikt objekt där det fanns plats för skrivare och inspektor. Senare förlängdes gatan och avslutades då vid "Gula faran". När gatan tillkom dominerades dess närområde av skog och vattensjuk mark. I våra dagar står undergångsprofetiorna, till följd av miljöpåverkan genom bland annat koldioxidutsläpp, som spön i backen. Vår gata fick för en halv mansålder sedan en ändrad utformning just genom en undergångsdiskussion.

UTEFTER VÅR GATA finns en byggnad ursprungligen avsedd som bostad för särskild personal. Tillgängligheten till vår gata underlättades på 1920-talet genom mullvadsarbete till del bekostat av snälla visionära människor. I ett numera borttaget hus, på sin tid det största i området,

kunde kumlaborna först kureras och sedan övernatta. Sistnämnda möjlighet blev senare utbyggd. I ett annat hus fanns ett företag vars blotta förekomst innebar en tryckt stämning. Återigen i en annan byggnad fanns en verksamhet som till följd av olyckliga omständigheter ledde till att kumlaborna fick tvätta sina kroppar och i vilken byggnad det senare vankades andra bullar. Vid den sökta gatan låg länge samhällets äldsta hus som 1963 fick stryka på foten för en modernistisk uppåtvänd byggnad. En annan byggnad vid vår gata kom från 1948 att spela stor roll för en grannkommun till Kumla stad.

SOM DU FÖRSTÅR finns många kryptiska formuleringar i texten ovan beroende på att det annars skulle bli för lätt att komma underfund med gatans namn. Skriv gatans namn på ett papper jämte ditt namn, adress och telefonnummer och lämna in på Kumla bibliotek senast den 1 februari 2008.

De två först öppnade rätta svaren vid samtidig dragning kommer att belönas med var sin del av bokverket Kumla-bygden. ■

Konstsidan

Text och bild: Mats Runering

Konstnär:	Stina Ekman (Stockholm, f. 1950)
Objekt:	Skulptur
Titel:	"Tecken"
Teknik:	Gjuten brons
Placering:	Framför "Posten", f.d. Ströms skofabrik (Magasinsgatan)
Ägare:	Kumla Fastighets AB, 2007

DET LILLA formatet sträcker sig skulpturen mot himlen, ungefär som Britt Ignells skulptur "Rest" i norra rondellen. Något slags organiskt liv som växer upp ur jorden. Det intrycket förstärks av att "Tecken" delvis består av tydliga avgjutningar av trädgrenar av olika arter som sammanfogats till något som strävar uppåt. Den avbladade känslan blir tydligare på hösten när jorden täcks av löv. Utan tvekan är det så att det avskalade knotiga intrycket med skulpturala, nästan spaljerade former under vinterhalvåret samspelar väl med vintervilande fruktträd i trädgårdsstaden Kumla. Man kan se skulpturen, som skiljer sig från mer traditionella skulpturer i Kumla, som ett tecken som förebådar vårens ankomst, då allting vaknar till liv. Slå dig ned på bänken vid konstverket och låt dig värmas av den tidiga solen. Snart spricker bladen ut.

EN PARALLELL KAN dras till Ebba Matz skulptur "Rännil" på Kvarntorpshögen. Båda skulpturerna tar fasta på naturens grundformer i en slags förenklad minimalism med stor sensuell utstrålning och hoppfullhet. "Här står jag, jag är inte prålig, jag har inte de stora åthävnors form men jag är grundläggande viktig, utan mig klarar sig inte vare sig människor eller djur". Ungefär så kan budskap från båda skulpturerna konstrueras. En parallell kan också dras mellan "Tecken" och kalligrafi, skönskrift, som inspirerar många konstnärer till abstrakta målningar.

MAN KAN JÄMFÖRA med Kenneth Williamssons skulptur "Från Tvåflodslandet" som skiljer sig från "Tecken" till såväl form som uttryck. "Från Tvåflodslandet" kännetecknas av sydländsk, ljus, yppig, fruktbar grönska året runt medan "Tecken" präglas av en svensk, mörk, sluten vinterdvala. Men vänta bara tills våren kommer, då exploderar naturen och växtlivet. De svenska årstiderna kan vara något att glädjas åt. Jämför gärna också "Tecken" med Arne Jones smala, uppåtsträvande former eller varför inte Alberto Giacomettis långsträckta utplattade människogestalter.

VISS PLATSANKNUTENHET finns, som antytt ovan, för skulpturen "Tecken" genom att Kumla är länets mest utpräglade jordbruksbygd där sentida fruktträd och bärbuskar spelat stor roll för självhushållningen och även givit upphov till en stor och bärkraftig livsmedelsindustri.

NÅGOT AV DET bästa med skulpturer är att de kan ses på så många olika sätt, alla kan hitta något. Låt därför alltid skulpturerna få en chans, oavsett om de är i stort eller litet format. ■

"Teckens" smala uppåtsträvande former i vintervila, men snart kommer våren!